

**STATUS PRAWNY ZWIĄZKU
METROPOLITALNEGO
W POLSCE A METROPOLII
WE FRANCJI**

Studium prawnoporównawcze

Bogdan Dolnicki, Monika Augustyniak, Roman Marchaj

STATUS PRAWNY ZWIĄZKU METROPOLITALNEGO W POLSCE A METROPOLII WE FRANCJI

Studium prawnoporównawcze

Bogdan Dolnicki, Monika Augustyniak, Roman Marchaj

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

SERIA **MONOGRAFIE**

Wydanie publikacji dofinansowane przez
Uniwersytet Śląski w Katowicach

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Publikacja jest wynikiem projektu naukowego, który został sfinansowany ze środków
Narodowego Centrum Nauki przyznanych na podstawie decyzji numer
DEC-2017/27/HS5/01677

Stan prawny na 20 stycznia 2023 r.

Recenzent
Prof. zw. dr hab. Janusz Sługocki

Wydawca
Izabella Małecka

Redaktor prowadzący
Paulina Ambroży

Opracowanie redakcyjne
Agata Czuj

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-177-3
ISSN 1897-4392

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Wstęp	15
Rozdział I	
Wokół pojęcia metropolii – koncepcje metropolitalne	19
1. Metropolia, aglomeracja, obszar metropolitalny – problemy terminologiczne	19
2. Geneza i kształtowanie się koncepcji związków metropolitalnych w Polsce po 1990 r.	26
3. Specyfika konurbacji górnośląskiej.....	60
Rozdział II	
Związek metropolitalny w województwie śląskim – ujęcie ustrojowe i funkcjonalne.....	67
1. Zakres regulacji zawartych w ustawie o związku metropolitalnym w województwie śląskim.....	67
1.1. Wprowadzenie	67
1.2. Ustawa o związku metropolitalnym w województwie śląskim jako akt prawny z zakresu ustrojowego prawa administracyjnego.....	69
1.3. Systematyka ustawy o związku metropolitalnym w województwie śląskim	82
1.4. System odesłań zawarty w ustawie o związku metropolitalnym w województwie śląskim.....	91
1.4.1. Wprowadzenie.....	91
1.4.2. Norma odsyłająca	94

1.4.3. Odesłania zawarte w ustawie o związku metropolitalnym w województwie śląskim	95
2. Charakter prawny związku metropolitalnego w województwie śląskim	100
2.1. Wprowadzenie	100
2.2. Związek metropolitalny z perspektywy art. 1 ust. 2 u.z.m.w.ś	103
2.3. Podmiotowość prawna związku metropolitalnego	106
2.4. Powiązanie związku metropolitalnego z samorządem terytorialnym	110
3. Organy związku metropolitalnego w województwie śląskim	115
3.1. Organy związku metropolitalnego jako organy administracji publicznej	115
3.2. Dualizm zadaniowo-kompetencyjny jako podstawa działania organów związku metropolitalnego w województwie śląskim	120
3.3. Zasada jawności działania organów związku metropolitalnego	122
3.4. Zgromadzenie związku metropolitalnego w województwie śląskim	125
3.4.1. Podstawy prawne działania zgromadzenia związku metropolitalnego	125
3.4.2. Charakterystyka prawna zgromadzenia związku metropolitalnego	128
3.4.3. Zgromadzenie jako organ stanowiący związku metropolitalnego	132
3.4.4. Zgromadzenie jako organ kontrolny związku metropolitalnego	139
3.4.5. Skład zgromadzenia związku metropolitalnego	155
3.5. Zarząd związku metropolitalnego w województwie śląskim	166
3.5.1. Podstawy prawne działania zarządu związku metropolitalnego	166
3.5.2. Charakterystyka prawna zarządu związku metropolitalnego	169

3.5.3. Skład zarządu związku metropolitalnego oraz procedura jego powoływania	172
3.5.4. Pozycja prawna przewodniczącego zarządu	175
3.6. Urząd metropolitalny	177
3.7. Skarbnik i sekretarz związku metropolitalnego	179
4. Zadania związku metropolitalnego oraz sposoby ich wykonywania	180
4.1. Zadania związku metropolitalnego	180
4.1.1. Wprowadzenie	180
4.1.2. Zakres zadań związku metropolitalnego	183
4.2. Charakterystyka prawna zadań związku metropolitalnego	184
4.3. Zadania związku metropolitalnego z zakresu publicznego transportu zbiorowego	185
4.4. Zadania związku metropolitalnego na tle zadań jednostki samorządu terytorialnego	189
4.5. Porozumienie	194
4.6. Wnioski <i>de lege lata</i>	195
4.7. Zasady prowadzenia gospodarki komunalnej przez związki metropolitalny	196

Rozdział III

Francuska metropolizacja: w poszukiwaniu właściwej formy prawnej dla metropolii	201
1. Pojawienie się idei metropolii i jej kontekst normatywny – geneza	201
2. Konstytucyjne ramy prawne dla metropolii – wybór odpowiedniej formy prawnej	212
3. Początek instytucjonalizacji metropolii – o istotnych raportach i sprawozdaniach dotyczących metropolii	215
4. Instytucjonalizacja metropolii – etap pierwszy. Próba oceny	219
4.1. Model metropolitalny współpracy międzygminnej na mocy ustawy RCT – EPCI z własnym statusem podatkowym	222
4.2. Próba oceny niedokończonego procesu metropolizacji na mocy ustawy RCT	227

5. Instytucjonalizacja metropolii – etap drugi. Próba oceny....	231
5.1. Podstawy organizacji i funkcjonowania metropolii we Francji – metropolia na mocy ustawy MAPTAM (ogólne założenia).....	231
5.2. Tworzenie metropolii w oparciu o oś region – metropolia	234
5.3. Wzmocnione metropolie dostosowane do specyfiki różnych dużych obszarów miejskich – rodzaje.....	238
5.4. Próba oceny procesu metropolizacji wedle ustawy MAPTAM.....	240
5.5. Ustawa z 28.02.2017 r. (ustawa SPAM) – o ewolucji instytucji metropolii	244

Rozdział IV

Rodzaje francuskich metropolii – ujęcie ustrojowe

i funkcjonalne.....	249
1. Metropolie francuskie – zróżnicowanie statutów publicznych zakładów współdziałania międzygminnego....	249
1.1. Metropolie prawa powszechnego (<i>des métropoles de droit commun</i>).....	250
1.1.1. Tworzenie metropolii prawa powszechnego – od dobrowolnego po obligatoryjne	250
1.1.2. Organizacja i funkcjonowanie metropolii prawa powszechnego.....	254
1.1.3. Zadania metropolii prawa powszechnego	267
1.1.4. Próba oceny	268
1.2. Metropolia Wielkiego Paryża (<i>la métropole du Grand Paris</i>)	270
1.2.1. Koncepcje metropolitalne dla Paryża.....	270
1.2.2. Powstanie metropolii Wielkiego Paryża (MGP)....	276
1.2.3. Organizacja i funkcjonowanie metropolii Wielkiego Paryża.....	278
1.2.4. Miasto Paryż (<i>La Ville de Paris</i>) – odrębności....	288
1.2.5. Zadania metropolii Wielkiego Paryża.....	290
1.3. Metropolia Aix-Marseille-Provence (<i>la métropole d'Aix-Marseille-Provence</i> – AMP).....	293
1.3.1. Powstanie metropolii AMP.....	293

1.3.2. Organizacja wewnętrzna metropolii AMP.....	295
1.3.3. Zadania metropolii AMP	303
1.3.4. Modyfikacja organizacyjno-kompetencyjna metropolii AMP – nowe wyzwania w procesie metropolizacji.....	304
2. Zadania metropolii – uwagi szczegółowe	307
2.1. Określenie zadań metropolii w oparciu o zasadę specjalizacji (<i>le principe de spécialité</i>)	307
2.2. Zadania metropolitalne dostosowane do wyzwań stojących przed największymi obszarami miejskimi...	309
2.3. Interes metropolitalny jako kryterium przekazania zadań	317
2.4. Sposoby przekazywania zadań dla EPCI metropolitalnych	319
2.4.1. Przekazywanie z mocy prawa zadań gmin.....	319
2.4.2. Przekazywanie zadań regionalnych.....	321
2.4.3. Przekazywanie zadań departamentów.....	322
2.4.4. Przekazywanie zadań przez państwo	325
2.5. Środki finansowe, majątkowe i kadrowe przeznaczone dla metropolii do realizacji ich zadań...	326

Rozdział V

Metropolia lyońska oraz miejsce metropolii we francuskim samorządzie terytorialnym	333
1. Metropolia lyońska – wspólnota terytorialna o szczególnym statusie prawnym.....	333
1.1. Szczególny status prawny metropolii lyońskiej – etapy tworzenia.....	333
1.2. Organizacja metropolii lyońskiej.....	339
1.2.1. Organy metropolii lyońskiej	339
1.2.2. Inne organy i ciała koordynująco-konsultacyjne	345
1.3. Zadania metropolii Lyonu	349
1.3.1. Określenie zadań metropolii Lyonu.....	349
1.3.2. Wykonywanie zadań gminnych przez metropolię lyońską – Pakt spójności metropolitalnej (PCM)	352

1.3.3. Przekazanie wszystkich zadań departamentalnych do metropolii lyońskiej.....	358
2. Miejsce metropolii we francuskim samorządzie terytorialnym	359
2.1. Relacje „metropolia – region” – mechanizmy współpracy.....	359
2.2. Relacje „metropolia – departament” – likwidacja departamentu?	368
2.3. Relacja „metropolia – gmina” – osłabienie kompetencyjne gmin	374
2.4. Metropolie jako czynnik ewolucji w zakresie współpracy jednostek międzygminnych (EPCI)	375
2.5. Bieguny (klastry) metropolitalne (<i>Les pôles métropolitains</i>) i PETR – instytucjonalna współpraca wertykalna	377
2.6. Relacje „metropolia – państwo” – państwo jako promotor procesu metropolizacji.....	383

Rozdział VI

Metropolie we Francji a związek metropolitalny w Polsce – ujęcie porównawcze. Próba oceny	389
1. Proces metropolizacji i jego kontekst normatywny – ujęcie porównawcze.....	389
1.1. Etap przygotowawczy – od nowatorskich projektów, koncepcji i raportów po „wsteczne działania ustawodawcy”	391
1.2. Pierwszy etap instytucjonalizacji związku metropolitalnego i metropolii we Francji – formuła uniwersalna	395
1.3. Drugi etap instytucjonalizacji związku metropolitalnego i metropolii we Francji – aktualny wzorzec	398
1.4. Trzeci etap – niedokończony proces metropolizacji w zakresie innych obszarów metropolitalnych.....	400
2. Metropolie we Francji a związek metropolitalny w Polsce – ujęcie ustrojowe.....	401
2.1. Uwagi ogólne.....	401

2.2. Organy metropolii: struktura wewnętrzna i funkcje...	403
2.2.1. Rada metropolii i zgromadzenie związku	406
2.2.2. Przewodniczący metropolii i zarząd związku....	409
2.2.3. Uwagi w zakresie mandatu radnego metropolitalnego i delegatów gmin, wchodzący w skład związku	412
2.2.4. Uchwały rady metropolitalnej i zgromadzenia – tryb głosowań.....	413
2.2.5. Kluby radnych metropolitalnych	415
2.2.6. Jawność – aspekt zewnętrzny i wewnętrzny.....	415
2.2.7. Komisje – organy wewnętrzne rady/ zgromadzenia	417
2.2.8. Diety.....	418
2.3. Ciała koordynująco-doradcze. Odrębności francuskie	418
2.4. Wnioski.....	421
3. Metropolie we Francji a związek metropolitalny w Polsce – ujęcie funkcjonalne	423
3.1. Uwagi ogólne.....	423
3.2. Rodzaje zadań oraz ich charakter prawny.....	424
3.3. Wnioski.....	432
Zakończenie	435
Bibliografia	439

WSTĘP

Celem pracy jest analiza pozycji prawnej związku metropolitalnego w Polsce a metropolii we Francji na tle porównawczym. Instytucja ta stanowi pewne novum normatywne, które koreluje z efektywnym zarządzaniem wspólnotą samorządową i wykonywaniem zadań z tym związanych. Utworzenie silnego ośrodka metropolitalnego, który przez wspólną realizację zadań jednostek i rozwiązywanie problemów prowadziłby do usprawnienia zarządzania w aglomeracji, to odpowiedź na aktualne potrzeby zdecentralizowanego samorządu. Dlatego problematyka ustroju obszarów metropolitalnych jawi się jako bardzo istotna w obu porządkach prawnych.

Celem opracowania jest próba odpowiedzi między innymi na następujące pytania:

- na czym polega instytucja metropolii i związku metropolitalnego w samorządzie terytorialnym w Polsce i we Francji; jakie są podstawy prawne tworzenia tego mechanizmu i jaki jest ich charakter prawny;
- czy założenia prawne ustroju obszarów metropolitalnych zostały dostosowane do ich struktury i lokalnej specyfiki w obu porządkach prawnych; czy regulacje prawne w zakresie organizacji i funkcjonowania metropolii i związku metropolitalnego wymagają znaczących modyfikacji prawnych celem zwiększenia efektywności realizacji zadań i stworzenia realnych gwarancji normatywnych zarządzania przestrzenią metropolitalną;
- jak kształtuje się zakres zadań realizowanych przez metropolie w obu porządkach prawnych.

Analiza metropolii w ujęciu organizacyjnym i funkcjonalnym w perspektywie porównawczej stanowi niezbędny element dyskusji nad kierunkami zmian w zakresie problematyki metropolizacji w Polsce i we Francji.

W pracy zastosowano jako główną metodę dogmatycznoprawną oraz porównawczą¹.

Oczekiwanym rezultatem badań porównawczych jest wyznaczenie kierunków zmian, które mogą przyczynić się do stworzenia nowej formuły prawnej dla metropolii, co przedstawiono w konkluzji rozprawy. Uzupełniająco posłużono się metodą historyczną, przy sygnalizacyjnym wskazaniu genezy procesu metropolizacji w obu porządkach prawnych, co przyczyniło się do lepszego zrozumienia ewolucji tej instytucji.

Wykorzystano również empiryczną metodę badań, która obejmuje w niniejszej pracy analizę zasad funkcjonowania poszczególnych metropolii na podstawie aktów lub danych zamieszczonych na stronach internetowych wspólnot terytorialnych. Dotyczy to zwłaszcza regulaminów wewnętrznych rad metropolitalnych oraz materiałów umieszczonych na internetowych stronach poszczególnych ministerstw francuskich. Uwzględniono także raporty i analizy znajdujące się na stronach internetowych organów władzy administracyjnej czy sądowniczej, szczególnie w odniesieniu do francuskiego porządku prawnego. Wykorzystano ogólnodostępny serwis Legifrance, udostępniający akty prawne oraz orzecznictwo konstytucyjne, sądowe i administracyjne².

Podział poszczególnych części pracy, które stanowią odrębne rozdziały, oparty jest przede wszystkim na kryterium przedmiotowym w obu po-

¹ Szerzej na temat tej metody zob. P. Legrand, *Le droit comparé*, Paris 2016, s. 108 i n.

² Materiał został przygotowany m.in. w oparciu o dokumenty i informacje zebrane podczas wizyt studyjnych w ośrodkach uniwersyteckich w Paryżu, Lyonie i Marsylii, co przyczyniło się do poszerzenia spektrum wiedzy na temat organizacji i funkcjonowania poszczególnych metropolii francuskich. Warto zauważyć, że prace nad reformą metropolitalną we Francji wciąż trwają, dlatego też przygotowanie niniejszej rozprawy było prowadzone na strukturze prawnej zmieniającej się, co wiązało się z koniecznością prowadzenia badań nad dużą liczbą nowych aktów prawnych.

Rozdział I

WOKÓŁ POJĘCIA METROPOLII – KONCEPCJE METROPOLITALNE

1. Metropolia, aglomeracja, obszar metropolitalny – problemy terminologiczne

Stale rosnące potrzeby mieszkańców oraz dążenie do podnoszenia jakości życia wywierają znaczący wpływ na sposoby zarządzania przestrzenią miejską. „Coraz szybsze tempo przemian otoczenia oraz rosnąca złożoność czynników wpływających na funkcjonowanie regionów miejskich wywołują potrzebę podejmowania działań skoordynowanych, a jednocześnie kompleksowych, uwzględniających możliwie jak najszerszą gamę tychże czynników oraz włączających w procesy decyzyjne podmioty funkcjonujące w danej przestrzeni i użytkujące ją, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Potrzeba ta wyraża się w idei zintegrowanego zarządzania przestrzenią”¹. Na mocy traktatu lizbońskiego² do dwóch wcześniejszych wymiarów polityki spójności Unii Europejskiej (społeczno i gospodarczego) dołączono trzeci – terytorialny. Odtąd cele rozwojowe powinny być realizowane w odniesieniu do terytorium, z uwzględnieniem specyficznej sytuacji społeczno-gospodarczej, kon-

¹ D. Mantey, *Potrzeba zintegrowanego zarządzania miastami i obszarami metropolitalnymi*, ST 2013/6, s. 5.

² Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, podpisany w Lizbonie 13.12.2007 r. (Dz.Urz. UE C 306 z 17.12.2007 r., s. 1).

tekstu kulturowego, warunków geograficznych oraz dynamiki zachodzących procesów³. A zatem w polityce spójności na plan pierwszy wysuwa się spójność terytorialna, rozumiana jako możliwość współdziałania regionów i układów lokalnych⁴.

Przedmiotem oddziaływania staje się w takim ujęciu terytorium, rozumiane jako dynamiczny, zmieniający się w czasie i przestrzeni układ różnorodnych powiązań, wykraczający poza istniejące podziały administracyjne. „W «terytorializacji» chodzi o zdefiniowanie napotkanego problemu rozwojowego, który trzeba rozwiązać bez względu na istniejące granice administracyjne”⁵. Takie terytorialne podejście wymusza integrację, a co za tym idzie – stwarza warunki do współdziałania władz samorządowych przekraczającego tradycyjne granice formalnych podziałów administracyjnych⁶. „Obszarem działań zamiast jednostek administracyjnych coraz częściej stają się jednostki funkcjonalne, dlatego zdefiniowane wcześniej terytorium nie musi pokrywać się z wprowadzonymi przez człowieka granicami, które dzielą obszary funkcjonalne na odrębne, niezależnie zarządzane jednostki przestrzenne”⁷.

Coraz powszechniej przyjmuje się, że terytorialne podejście do rozwoju i związana z nim integracja powinny się sprowadzać do tworzenia całościowych strategii i skoordynowanych działań wszystkich osób i instytucji zaangażowanych w proces rozwoju miejskiego, które będą wykraczały poza granice poszczególnych miast. Działania te polegać powinny na koordynowaniu różnych terytorialnych, sektorowych i technicznych

³ Por. P. Żuber, *Terytorialny wymiar w polityce rozwoju – potrzeba zmian systemowych w świetle nowej generacji dokumentów planistycznych* [w:] *System planowania przestrzennego i jego rola w strategicznym zarządzaniu rozwojem kraju*, red. T. Markowski, P. Żuber, Warszawa 2011, s. 7–24.

⁴ Por. G. Gorzelak, *Rozwój polskich regionów a polityka spójności Unii Europejskiej* [w:] *Polska regionalna i lokalna w świetle badań EUROREG-u*, red. G. Gorzelak, Warszawa 2007, s. 12 i n.

⁵ D. Mantey, *Potrzeba zintegrowanego zarządzania...*, s. 6.

⁶ Por. T. Markowski, *Funkcjonowanie gospodarki przestrzennej – założenia budowy modelu zintegrowanego planowania i zarządzania rozwojem* [w:] *System planowania przestrzennego i jego rola w strategicznym zarządzaniu rozwojem kraju*, red. T. Markowski, P. Żuber, Warszawa 2011, s. 25–44.

⁷ D. Mantey, *Potrzeba zintegrowanego zarządzania...*, s. 6.

planów i strategii, aby w konsekwencji możliwe było godzenie interesów państwowych, regionalnych, miejskich, obywatelskich i gospodarczych. Należy przy tym korzystać z wiedzy i doświadczenia różnorodnych podmiotów oraz skupiać ich zasoby finansowe, aby ograniczone fundusze publiczne mogły być efektywniej wykorzystywane.

Każde duże miasto jest elementem większej całości funkcjonalnej i przestrzennej, bowiem z reguły otoczone jest jednostkami osadniczymi o różnorodnym charakterze, z którymi w naturalny sposób wchodzi w wielostronne interakcje. Jednostki te wraz z miastem centralnym (czy kilkoma takimi miastami o równorzędnym charakterze) tworzą wewnątrz powiązany miejski zespół (region) funkcjonalny. Zespół taki występuje obiektywnie, niezależnie od tego, czy znajduje odpowiednie odwzorowanie w sferze ustrojowej zarządu lokalnego i w siatce podziału administracyjnego. Będąc obiektywnie istniejącym systemem funkcjonalnym, zespół ów (region miejski, aglomeracja miejska) wymaga prowadzenia stosownej polityki, eliminującej zjawiska negatywne i koordynującej rozwój całego układu przestrzennego. Polityka taka może być realizowana w ramach różnych modeli zarządu obszarów metropolitalnych, a wybór takiego modelu zawsze zależy od konkretnych uwarunkowań występujących w danym państwie (prawnych i ustrojowych, politycznych, kulturowych, historycznych itp.)⁸. Region miejski podlega przy tym własnym regułom rozwoju, które winny być uwzględniane przy konstruowaniu systemu zarządzania. Trudność zbudowania modelu zarządzania aglomeracją miejską wynika ze szczególnego splotu zagadnień społecznych, gospodarczych i przestrzennych, mających w tym wypadku charakter równoczesnych oddziaływań wzajemnych. Na obszarze takim funkcje lokalne, zawsze podstawowe dla składowych jednostek administracyjnych, a przede wszystkim dla poszczególnych jednostek osadniczych o charakterze „miejskim” (zurbanizowanym) czy o charakterze „wiejskim”, interferują z funkcjami metropolitalnymi, nierzadko rangi krajowej czy międzynarodowej⁹.

⁸ Por. B. Dolnicki, *Ustrój metropolii – współczesne koncepcje*, „Administracja Publiczna. Studia Krajowe i Międzynarodowe” 2010/2(16), WSAP w Białymstoku, s. 187–206.

⁹ M. Niziołek, *Problemy ustroju aglomeracji miejskich (ze szczególnym uwzględnieniem Warszawy)*, Warszawa 2008, s. 21–22.

Często w literaturze pojawia się termin „metropolia”, kojarzony potocznie z dużym miastem, ale w nauce oznacza ono nie tylko samo „miasto-centrum”, lecz także związane z nim otoczenie, czyli obszar, strefę metropolitalną – aglomerację. „Wielkie miasta rozwijają się i funkcjonują z reguły w ścisłym związku ze swoim bezpośrednim otoczeniem, tworząc układy aglomeracyjne. O wielkich miastach należy więc mówić jako o aglomeracjach”¹⁰. Uważa się, że metropolia terytorialnie jest czymś większym niż miasto. Metropolia składa się z miast, a miasta składają się z miejscowości.

O metropolitalnym czy też centralnym charakterze ośrodka decyduje nie tylko siła i zasięg jego oddziaływania, ale i złożoność wypełnianych przez niego funkcji. Podkreśla się, że na miano metropolii w pełni zasługują tzw. *diversified city* – miasta o złożonych funkcjach i znacznej komplikacji wypełnianych funkcji wyższego rzędu¹¹.

Obszar metropolitalny jest jedną z konstrukcji terminologicznych opisujących strefę oddziaływania miasta¹².

Terminami bliskoznacznymi są między innymi: funkcjonalny obszar/region miejski, aglomeracja i zespół miejski, pole miejskie, obszar zurbanizowany i strefa podmiejska¹³. Istnieje wiele definicji i metod wyznaczania granic obszarów metropolitalnych, a pojęcie to jest różnie ujmowane w zależności od przyjętej koncepcji teoretycznej¹⁴. Różnie też opisuje się relacje zachodzące pomiędzy tymi pojęciami. Z jednej strony metropolię można rozumieć jako całość złożoną

¹⁰ E. Wysocka, *Planowanie strategiczne wielkich miast*, ST 1994/5, s. 3 i n.

¹¹ Por. J. Purchla, J. Sepiół, *Metropolie a rozwój regionalny Polski* [w:] *Metropolitalne funkcje Krakowa*, red. J. Purchla, Kraków 1998, s. 16.

¹² R. Gajewski, *Definicja pojęcia „obszar metropolitalny” w nauce i prawie* [w:] *Institucjonalne formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego na obszarach metropolitalnych*, red. J.H. Szlachetko, R. Gajewski, Gdańsk 2016, s. 23 i n.

¹³ P. Śleszyński, *Delimitacja Miejskich Obszarów Funkcjonalnych stolic województw*, „Przegląd Geograficzny” 2013/2, s. 174.

¹⁴ E. Zuzanska-Zyśko, *Procesy metropolizacji. Teoria i praktyka*, Warszawa 2016, s. 100.

z ośrodka i obszaru metropolitalnego¹⁵, z drugiej natomiast – traktować ją jako część składową obszaru metropolitalnego¹⁶. W języku potocznym pojęcia obszaru metropolitalnego i metropolii często są stosowane zamiennie.

Na tle takich pojęć, jak „aglomeracja miejska”, „zespół zurbanizowany” czy „zespół miejski” pojęcie „obszar metropolitalny” wyróżnia się cechami jakościowymi. Jest to bowiem jednostka funkcjonalna tworzona przez duży, złożony i spójny funkcjonalnie zespół miejski, którego istotną cechą jest występowanie funkcji metropolitalnych, a także powiązań funkcjonalnych. Zasadniczo w pełni wykształcone ośrodki metropolitalne mają własne obszary metropolitalne, zwłaszcza jeśli przyjmiemy, że metropolia tworzy się z aglomeracji (wielkiego miasta z zapleczem, konurbacji)¹⁷.

Obszar metropolitalny ze swojej natury ogniskuje uwagę i skupia działania wielu instytucji – dlatego też sprawne zarządzanie całym takim obszarem daje większe szanse na wzrost konkurencyjności regionu, większy napływ kapitału i szybszy rozwój¹⁸.

W literaturze przedmiotu za pomocą podobnych do wskazanych wcześniej cech charakteryzuje się również metropolię – bardzo duże miasto o istotnym stopniu oddziaływania na procesy gospodarcze na świecie oraz silnych powiązaniach zewnętrznych¹⁹.

Metropolią jest takie duże miasto, na obszarze którego skoncentrowane są jednostki wypełniające najwyższej rangi (najwyższego poziomu centralności) funkcje polityczne, administracyjne, gospodarcze, społeczne i kulturalne i te, które działają w większej skali przestrzennej, głównie

¹⁵ M. Smętkowski [w:] *Czy metropolia jest miastem*, red. B. Jałowiecki, Warszawa 2009, s. 27.

¹⁶ *Metropolia, obszary metropolitalne, metropolizacja. Problemy i pojęcia podstawowe*, red. T. Markowski, T. Marszał, Warszawa 2006, s. 15.

¹⁷ *Metropolia, obszary...*, s. 17–18.

¹⁸ T. Markowski, T. Marszał, *Funkcje i zarządzanie obszarami metropolitalnymi*, ST 2005/7–8, s. 10.

¹⁹ E. Zuzańska-Żyśko, *Procesy metropolizacji...*, s. 47.

Autorzy w sposób kompleksowy omawiają problematykę związaną z organizacją i funkcjonowaniem związku metropolitalnego w Polsce (na przykładzie województwa śląskiego) i metropolii we Francji (uwzględniając specyfikę dużych aglomeracji miejskich: Paryża, Lyonu i Marsylii) – w świetle wyzwań współczesnego samorządu terytorialnego.

Głównym celem opracowania są odpowiedzi m.in. na pytania:

- na czym polega instytucja metropolii i związku metropolitalnego w samorządzie terytorialnym w Polsce i we Francji;
- jakie są podstawy prawne tworzenia tego mechanizmu współpracy jednostek samorządu terytorialnego w zarządzaniu wspólnotą samorządową i jaki jest ich charakter prawny;
- czy regulacje prawne w zakresie organizacji i funkcjonowania metropolii oraz związku metropolitalnego wymagają znaczących modyfikacji prawnych, a także
- jak kształtuje się zakres zadań realizowanych przez metropolie i związek metropolitalny.

W publikacji uwzględniono aktualne poglądy wyrażone w doktrynie, piśmiennictwie i orzecznictwie polskiego i francuskiego prawa administracyjnego dotyczące problematyki metropolizacji.

Opracowanie jest przeznaczone dla pracowników administracji publicznej oraz adwokatów, radców prawnych i sędziów. Zainteresuje również pracowników naukowych i studentów wydziałów prawa i administracji, politologii, socjologii oraz geografii.

Bogdan Dolnicki – profesor doktor habilitowany nauk prawnych; kierownik Zespołu Prawa Samorządu Terytorialnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; radca prawny specjalizujący się w problematyce samorządowej; autor ponad 150 prac naukowych z zakresu prawa administracyjnego oraz prawa samorządu terytorialnego.

Monika Augustyniak – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego; kierownik Katedry Prawa i Postępowania Administracyjnego; autorka ponad 100 publikacji z zakresu prawa administracyjnego.

Roman Marchaj – doktor nauk prawnych, adiunkt na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; członek Zespołu Prawa Samorządu Terytorialnego; radca prawny obsługujący jednostki samorządu terytorialnego, a także ich związki i zrzeszenia; autor publikacji z zakresu prawa administracyjnego i samorządu terytorialnego.

9788383281773 W01P01

ISSN 1897-4392
ISBN 978-83-8328-177-3

9 788383 281773

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

CENA 189 Zł (W TYM 5% VAT)

 UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH